

Sygn. akt VI Ka 90/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Andrzej Tekieli

Protokolant Katarzyna Witkowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w B.S. W.

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2019r.

sprawy S. S. ur. (...) w B.

c. M. i W. z domu W.

oskarżonej z art. 286 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Bolesławcu

z dnia 26 listopada 2018 r. sygn. akt II K 445/17

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonej S. S. w ten sposób, że w opisie czynu przyjmuje, że oskarżona popełniła przypisane jej przestępstwo w okresie od 1 października 2015 roku do 8 stycznia 2016 roku;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonej S. S. na rzecz oskarżyciela posiłkowego (...) Sp. z o.o. kwotę 840 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym;

IV. zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze w kwocie 200 zł.

Sygn. akt VI Ka 90/19

UZASADNIENIE

S. S. oraz M. S. oskarżeni zostali o to że:

W okresie od 1 października 2015 r. do 15 kwietnia 2016 r. w B. działając wspólnie i w porozumieniu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzili przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 60.000 zł. w ten sposób że w trakcie rozmów dotyczących wynajmu lokalu użytkowego położonego w B. przy ul. (...) prowadzonych z Y. K. Prezesem Zarządu (...) Sp. z o.o. oraz w trakcie podpisywania umowy najmu lokalu zapewnili wynajmującego że razem mają nieograniczone prawo dysponowania tą nieruchomością zatajając tym samym przed nim, że nieruchomość ta została zajęta przez komornika sądowego w związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym czym wprowadzili go w błąd co do rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości a następnie pobrali od niego kwotę 60.000 zł. tytułem połowy czynszu najmu za tą nieruchomość płatnego z góry czym działali na szkodę (...) Sp. z o.o.

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Bolesławcu wyrokiem z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie II K 445/17:

- I. na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umorzył postępowanie wobec oskarżonego M. S.;
- II. uznał oskarżoną S. S. za winną popełnienia zarzucanego jej czynu opisanego w części wstępnej wyroku tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. wymierzył jej karę 1 roku pozbawienia wolności;
- III. na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 2 lata;
- IV. na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. orzeka wobec oskarżonej obowiązek informowania sądu o przebiegu okresu próby;
- V. na podstawie art. 72 § 2 k.k. zobowiązał oskarżoną do naprawienia szkody poprzez uiszczenie kwoty 60.000 zł. na rzecz spółki (...) Sp. z o.o. w terminie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się wyroku;
- VI. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe stosownie do jej udziału w sprawie, zaś na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych wymierzył jej opłatę w wysokości 180 zł.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonej S. S. zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na – przy założeniu generalnie kwestionowanego sprawstwa i winy oskarżonej – ustaleniu że czasookresem popełnienia przestępstwa jest przedział czasowy od 1 października 2015 r. do 15 kwietnia 2016 r. podczas gdy ewentualny pochod przestępstwa – o ile w ogóle zaistniał – zakończył się rozporządzeniem mieniem przez pokrzywdzonego (w wysokości określonej zarzutem) w dniu 8 stycznia 2016 r. kiedy to Y. K. dokonał przelewu kwoty 50.000,00 zł. na rzecz S. S.;
2. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na nieuzasadnionym w świetle obowiązujących przepisów przyjęciu że fakt prowadzenia egzekucji z nieruchomości położonej w B. przy ul. (...) powodował iż oskarżona nie mogła w sposób nieograniczony korzystać z tej nieruchomości jako najemca;
3. naruszenie prawa materialnego a to art. 286 § 1 k.k. mające postać błędnej interpretacji znamienia charakteryzującego stronę podmiotową, zwłaszcza jej płaszczyznę intelektualną wyrażającą się w niedostrzeżeniu że sprawca przestępstwa oszustwa musi obejmować swoją świadomością wszystkie znamiona strony przedmiotowej, w szczególności musi uświadamiać sobie że rozporządzenie mieniem przez pokrzywdzonego charakteryzować się będzie niekorzystnością w chwili jego dokonania.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanego jej czynu ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Tylko pierwszy z zarzutów apelacji zasługiwał na uwzględnienie, pozostałe zarzuty i wniosek apelacji nie były zasadne.

Przestępstwo oszustwa z art. 286 § 1 k.k. jest przestępstwem materialnym. Skutek stanowi niekorzystne rozporządzenie mieniem. Do momentu kiedy rozporządzenie nastąpi można mówić o usiłowaniu oszustwa, z chwilą rozporządzenia zostaje ono dokonane (zob. wyrok SN z 8.01.1999 r. V KKN 513/97, Prok. I Pr. 1999/6, poz. 8; M. Mozgawa, Kodeks karny, Komentarz; LEX/el. 2019). Mając powyższe na względzie zgodzić należy się ze skarżącym że datę końcową przypisanego oskarżonej S. S. przestępstwa oszustwa określić należy na 8 stycznia 2016 r. tj. dzień kiedy na skutek działań S. S. i M. S. w wyniku ustaleń z pokrzywdzoną spółką co do zawarcia umowy najmu reprezentujący

spółkę (...) Sp. z o.o. Y. K. przełał na rzecz oskarżonej kwotę 50.000 zł. (kserokopia przelewu k. 37). Nie ma przy tym znaczenia że formalnie umowa najmu została podpisana później bo 1 lutego 2016 r. (k.7 – 12) oraz że dopiero w kwietniu 2016 r. Y. K. dowiedział się iż przedmiotowa nieruchomość jest przedmiotem postępowania egzekucyjnego i odmówił płatności drugiej transzy czynszu. Oskarżonej zarzucono popełnienie przestępstwa oszustwa poprzez oszukańcze doprowadzenie do rozporządzenia mieniem przez spółkę (...) Sp. z o.o. w kwocie 60.000 zł, kwotę 10.000 zł pokrzywdzona spółka zapłaciła na rzecz oskarżonej i jej ojca po zawarciu umowy przedwstępnej która potem była zmieniana (zeznania świadków Y. K. k. 562, k.564, P. G. k. 425, k.514), zaś pozostałe 50.000 zł przekazała przelewem w dniu 8 stycznia 2016 r. W tym dniu wypełnione zostały ustawowe znamiona przestępstwa z art. art. 286 § 1 k.k.

Pozostałe dwa zarzuty zawarte w apelacji skarżącego obrońcy nie są zasadne. Są one ze sobą sprzeczne, nie można bowiem skutecznie podnosić zarzutu obrazu prawa materialnego w sytuacji gdy kwestionuje się ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, a taka sytuacja wynika z treści obydwu wymienionych zarzutów. Niemniej odnosząc się do argumentacji zawartej w apelacji obrońcy wskazać należy że w tym zakresie jest ona zupełnie nietrafiona. Z prawidłowych zdaniem Sądu Okręgowego ustaleń Sądu I instancji wynika, że wprowadzenie w błąd Y. K. reprezentującego spółkę (...) Sp. z o.o. przez oskarżoną S. S. (i M. S. wobec którego postępowanie zostało umorzone z powodu śmierci) polegało na nieujawnieniu w trakcie negocjacji nad umową najmu nieruchomości położonej przy ul. (...) w B. danych dotyczących sytuacji prawnej tej nieruchomości, w szczególności faktu że nieruchomość ta została zajęta przez komornika sądowego w związku z postępowaniem egzekucyjnym. Z zeznań Y. K. jednoznacznie wynika że gdyby wiedział o tej sytuacji przedmiotowej umowy by nie zawarł. Wprowadzenie w błąd (lub wyzyskanie błędu) o którym mowa w art. 286 § 1 k.k. zachodzi także wtedy gdy sprawca świadomie zataił przed kontrahentem obiektywnie istniejącą sytuację która ma wpływ na możliwość realizacji warunków transakcji wynikających z umowy (zob. wyrok SA w Szczecinie z 17.05.2018 r. II AKa 64/18 LEX nr 2631468). Z ustaleń Sądu I instancji niekwestionowanych w tym zakresie przez skarżącego wynika, że spółka (...) Sp. z o.o. miała zamiar w przedmiotowej nieruchomości będącej halą produkcyjną prowadzić obróbkę mięsa drobiowego, miała to być więc inwestycja kosztowna i długoterminowa. Obciążenie jej postępowaniem egzekucyjnym miało niewątpliwie znaczenie dla wynajmującego i nieprzekonywująca, wręcz pokretna jest argumentacja skarżącego zawarta w apelacji że nawet w przypadku nabycia w drodze licytacji komorniczej przedmiotowej nieruchomości przez inny podmiot nie miałoby to wpływu na ważność umowy najmu zawartej pomiędzy (...) Sp. z o.o. oraz że oskarżona nie obejmowała świadomością że nieruchomość w drodze takiej licytacji zostanie sprzedana a nowy nabywca wypowie umowę najmu. Przekonywująco pełnomocnik pokrzywdzonego – oskarżyciela posiłkowego podnosi w odpowiedzi na apelację, że czynność prawna dokonana przez pokrzywdzonego cechowała się niekorzystnością już od samego momentu jej podjęcia, pokrzywdzony nie miał bowiem gwarancji , że w przypadku zainwestowania znacznej sumy pieniędzy w dostosowanie hali do charakteru prowadzonej działalności z chwilą sprzedaży nieruchomości nie straci zainwestowanych środków. Nie było to zagrożenie jedynie potencjalne gdyż z ustaleń Sądu I instancji wynika, że 21 kwietnia 2016 r. nieruchomość tą nabyła w drodze licytacji komorniczej inna spółka tj. (...) sp. z o.o.

Jedynie na marginesie, poza zarzutami apelacji podkreślić należy, że nie zwalnia oskarżonej S. S. od odpowiedzialności karnej za zarzucane jej przestępstwo okoliczność na którą powoływała się w swoich wyjaśnieniach tj. że jawna była księga wieczysta dotycząca przedmiotowej nieruchomości i Y. K. oraz działający z nim P. G. mogli na jej podstawie dowiedzieć się o toczących się postępowaniach egzekucyjnych (k. 68, k. 573). Dla bytu przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k. obojętne jest czy pokrzywdzony mógł wykryć swój błąd przy dołożeniu nikomej nawet staranności. Istota tego przestępstwa polega nie tyle na przyczynach stanu błędu po stronie pokrzywdzonego ale na pozostawianiu przez pokrzywdzonego w błędzie a następnie wykorzystanie tego stanu przez sprawcę (zob. wyrok SA w Warszawie z 20.12.2018 r. II AKa 420/18 LEX 2622689). Z zeznań tak Y. K. jak i P. G. jednoznacznie wynika, że ani S. S. ani M. S. nie informowali w trakcie negocjacji o postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym przedmiotowej nieruchomości, padały z ich strony wręcz sformułowania, że nieruchomość nie ma żadnych wad prawnych i nikt nie ma wobec niej żadnych roszczeń (k.424, k. 514, k. 562).

Mając powyższe na względzie w ocenie Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości, że swoim zachowaniem oskarżona wyczerpała ustawowe znamiona zarzucanego jej przestępstwa oszustwa popełnionego w zamiarze bezpośrednim kierunkowym. Wymierzona oskarżonej kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania, a więc mająca charakter nieizolacyjny nie jest rażąco surowa. Nałożony na oskarżoną obowiązek naprawienia szkody jest naturalną konsekwencją wyroku skazującego w niniejszej sprawie.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok wobec oskarżonej S. S. w ten sposób że w opisie czynu przyjął, że oskarżona popełniła przypisane jej przestępstwo w okresie od 1 października 2015 roku do 8 stycznia 2016 r. W pozostałej części Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonej na rzecz oskarżyciela posiłkowego (...) Sp. z o.o. kwotę 840 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym.

Na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze w kwocie 200 zł (20 zł ryczałt za doręczenia + 180 zł opłata za II instancję).